



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia**

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones  
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Venetiis, 1593**

2 Vtrum in Christo sint plures hypostases.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

uidetur. Non enim potest esse actu in rerum natura aliquid non specificatum ad diuersas species indifferenter se habens. Quamuis enim intellectus concipiat animal non specificatum rationali, uel irrationali differentia, non tamen potest esse actu animal, quod non sit rationale, uel irrationale: unde secundum Philosophum, non est in genere, quod non est in aliqua eius specie. Vnaquaque uero quantitas specificatur per certam terminationem quantitatis, sicut multitudinis species sunt duo, & tria, & sic de aliis, & magnitudinis species sunt bicubitum & tricubitum, & huiusmodi, uel secundum aliquam determinatam mensuram: unde in possibile est sic inueniri aliquam quantitatem in actu, quod non sit propriis terminis limitata. Cum autem infinitum congruat quantitati, & dicatur infinitum per termini remotionem, impossibile erit infinitum esse in actu: pro quo dicit Philosophus in 3. Physic. quod infinitum est sicut materia nondum specificata, sed sub priuatione existens, & quod se habet magis in ratione partis & contenti, quam totius & continentis, & ideo sicut Deus non potest facere equum rationale, ita non potest facere ens actu esse infinitum.

7e.com. 57.

Vnde primum concedimus, quia uerum concludit, quantum non recte concludat, eo quod si ponatur Deum facere aliquid infinitum secundum unum modum, adhuc potest aliquid infinitum facere in alio ordine, sicut si posset facere infinitos leones, infinito enim non est aliquid maius in illo ordine quo est infinitum: sed secundum alium ordinem nihil prohibet aliquid esse aliud maius infinito, sicut numeri pares sunt infiniti, & tamen numeri pares & impares simul accepti sunt plures numeris paribus.

Ad illud uero quod in contrarium obijcit dicendum, quod uerbum intellectus non solum dicitur quod profertur, sed quod mente concipitur: quod autem sibi ipsi est repugnans, mente concipi non potest, quia nullus potest intelligere contradictoria esse simul uera, ut probatur in 4. metaph. unde cum esse infinitum repugnet ei quod est esse actu, hoc non est uerbum, unde non est infinitum in actu, & ideo non sequitur quod sit Deo possibile. Philosophi autem qui posuerant infinitum esse in actu, propriam uocem ignorauerunt.

QVÆSTIO II.

DEINDE quærebatur de Christo quantum ad unionem humanæ naturæ cum diuina.

Et circa hoc quærebantur tria.

- ¶ Primo, Vtrum in Christo sit una hypostasis trinum.
- ¶ Secundo, Vtrum sit in eo unum tantum esse.
- ¶ Tertio, Vtrum sit in eo una tantum filio.

ARTICVLVS II.

Vtrum in Christo sint plures hypostases.

ar. c. 6. & ad 1. & 3. p. q. 2. a. 3. o. & ar. 6. & n. c. & vn. 20. & opus 3. cap. 28. e.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod in Christo sint plures hypostases. Vnio enim animæ ad corpus præsupponitur ad assumptionem, quia Christus humanitatem, siue humanam naturam assumpsit, quæ cum sit forma totius, dicitur aliquid compositum ex anima & corpore: sed anima & corpus unita faciunt hypostasis hominis. ergo hypostasis in humana natura præintelligitur assumptioni: sed omne quod præintelligitur assumptioni, potest dici esse assumptum. ergo hypostasis uerbi assumpsit hypostasis hominis, & sic

**A** sunt duæ hypostases in Christo.

¶ 2. Præter. Corpus quod præintelligitur assumptioni est assumptibile: sed corpus non est assumptibile nisi ut unitum animæ rationali, non enim dicitur corpus inanimatum esse assumptibile. ergo unio animæ & corporis præintelligitur ad assumptionem humanæ naturæ, & sic idem quod prius.

¶ 3. Præter. Medium unionis præsupponitur ad unionem: sed gratia est medium unionis humanæ naturæ ad diuinam personam, unde dicitur gratia unionis. ergo præsupponitur ad unionem: gratia autem non potest intelligi nisi in anima, anima autem non intelligitur esse antequam corpori uniatur, quia creando infunditur, & infundendo creatur. ergo oportet præintelligi unionem animæ cum corpore ad unionem humanæ cum diuina, & sic idem quod prius.

¶ 4. Præter. Humanitas est quædam forma substantialis: omnis autem forma substantialis requirit aliquid quod per ipsam informetur, non autem potest dici quod hypostasis, uel suppositum æternum informetur per aliquam formam creatam. ergo oportet in Christo ponere aliquid suppositum, uel hypostasis creatam, quæ humanitate informetur, & sic in Christo erunt duæ hypostases, hypostasis scilicet uerbi, & hypostasis hominis.

**C** SED CONTRA. Ea quæ sunt adinuicem disparata, non predicantur de se inuicem, nisi per hoc quod conueniunt in uno supposito, sicut dicimus, quod album est dulce pro unitate subiecti: sed diuina natura & humana sunt naturæ penitus disparatæ, predicantur autem de se inuicem in concreto, dicimus enim, Deus est homo, & homo est Deus. ergo est ibi unum suppositum tantum, & una hypostasis. Si dicatur, quod predicantur de se inuicem pro hoc quod conueniunt in una persona, non per hoc quod conueniunt in uno supposito, uel hypostasi una, sicut dicimus album est dulce.

Contra, Persona non addit supra hypostasis, uel suppositum nisi aliquid accedens, si proprietatem ad dignitatem pertinentem. si ergo in Christo esset una persona, & non unum suppositum, uel hypostasis, diuina natura, & humana essent in ipso unite solum in accidente, quod falsum est.

**D** RESPON. Dicendum, quod secundum opinionem secundam, quam magister in 6. dist. tertij libri sententiarum ponit, quæ est eorum opinio modernorum, & alijs multo uerior & securior, in Christo est unum suppositum tantum, & una tantum hypostasis, sicut & persona una. Oportet namque nos secundum doctrinam fidei ponere unam rem subsistentem in duabus naturis, diuinam, scilicet & humanam, alias non posset dici, quod unus esset dominus Iesus Christus secundum sententiam Apostoli. ad Cor. 8. Vnde, & Nestorius fuit damnatus propter hoc, quod Christum præsumpsit diuidere, duas introducens personas. Illud autem quod est subsistens in natura, est aliquid indiuiduum & singulare. Vnde unitas Christi, in qua due nature uniuertur, attribuitur da est alicui nomini pro quo singularitas designatur. Nominum autem que singularitatem designant, quodammodo significant in singulari in quolibet genere entis, sicut hoc nomen singulare, & particulare, & in diuiduum, quia hæc albedo est quoddam singulare, & particulare, & indiuiduum: nam uniuersale & particulare circumueit omne genus. Quædam uero significant in singulari solum in genere substantiæ, sicut hoc nomen hypostasis, quod significat indiuiduam substantiam: & hoc nomen persona, quod significat substantiam indiuiduam rationis nature, & similiter hoc nomen suppositum, uel res nature, quorum nullum de hac albedine

potest predicari, quamvis hæc albedo sit singularis, eo quod unum quodque eorum significat aliquid ut subsistens: accidentia vero non subsistunt. Partes vero substantiarum quamvis sint de natura subsistentium, non tamen per se subsistunt, sed in alio sunt, unde etiam prædicta nomina de partibus substantiarum non dicuntur. Non enim dicimus quod hæc manus sit hypostasis, vel persona, vel suppositum, vel res natura, quamvis possit dici quod sit quoddam individuum, vel particulare, vel singulare, quæ nomina de accidentibus dicuntur: non autem potest dici, quod humana natura in Christo, vel aliqua pars eius sit per se subsistens. Hoc enim unioni repugnet, nisi poneremus unionem in quid, & non simpliciter: sicut unioitur lapides in æro, vel duo homines per affectum amoris, vel per aliquam imitationis similitudinem, quæ omnia dicimus esse unum secundum quid, & non simpliciter. Quod non est simpliciter unum & per se subsistens nihil continet actu per se subsistens, sed forte in potentia, unde servata veritate unionis naturarum in Christo, oportet ponere sicut unam personam, ita unam hypostasim, & unum suppositum, & unam rem duarum naturarum: sed ipsam humanam naturam in Christo nihil prohibet dicere esse quoddam individuum, aut singulare, aut particulare, & similiter quaslibet partes humanæ naturæ, ut manus, & pedes, & ossa, quorum quodlibet est quoddam individuum, non tamen quod de toto predicatur: quia nullum eorum est individuum per se subsistens, sed individuum per se subsistens, vel singulare, vel particulare, quod predicatur de Christo est unum tantum. Unde possumus dicere in Christo esse plura individua, vel singularia, vel particularia; non autem possumus dicere Christum esse plura individua, vel singularia, vel particularia, sed plures hypostasies, vel supposita non possumus dicere in Christo esse.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ex unione anime & corporis constituitur & homo, & humanitas, quæ quidem duo hoc modo differunt, quod humanitas significatur per modum partis, eo quod humanitas dicitur, quia homo est homo, & sic præ se significat essentialia principalia speciei, per quæ hoc individuum in tali specie collocatur, unde se habet per modum partis, cum præter huiusmodi principia multa alia in rebus nature inveniuntur: sed homo significatur per modum totius. Homo enim dicitur habens humanitatem, vel subsistens in humanitate sine præcisione quorumcumque aliorum supvenientium essentialibus principijs speciei: quia per hoc quod dico, habens humanitatem, non præceditur qui habet colorem, & quantitatem, & alia huiusmodi. Secundum ergo secundam opinionem prædictam unioni humanæ naturæ ad divinam præsupponitur unio anime & corporis secundum quod constituit humanitatem, non secundum quod constituit hominem. Illud enim quod in Christo est constitutum ex anima & corpore tamen quod unione præsupponitur, non est totum quod per se subsistit, sed aliquid eius, & ideo non potest signari, ut homo, sed ut humanitas: unde oportet dicere, quod in ipsa unione humanæ naturæ ad divinam quasi in termino assumptio, intelligatur primo in Christo non hominis, quia tunc in primo intelligitur ut res per se subsistens completa, & in hoc differt ab aliis duabus opinionibus. Nam prima opinio ponit, quod unio anime ad carnem præsupponitur, sed intellectum assumptio humanæ naturæ, non secundum solum hoc quod constituit humanitatem, sed et secundum quod constituit hominem, dicitur enim hominem esse

assumptum. Tertia vero opinio ponit, quod nec in termino assumptionis intelligitur anima corpori unita nec ad constituendum hominem, nec ad constituendam humanam naturam dicitur enim humanam naturam summi multipliciter, per partibus eius, anima & corpore, cum dicamus humanam naturam assumptam a verbo ut patet, quod nec vere dicitur Christum esse hominem, nec vere ponit humanam naturam in Christo, & ideo est tanquam hæretica condemnata.

AD SECUNDVM dicendum, quod corpus unitum anime præintelligitur assumptioni humanæ naturæ. Unitum autem dico unione constitutive humanitatem, non autem unione constitutive hominem.

AD TERTIUM dicendum, quod gratia habitualis non intelligitur, ut medium unionis, quod secundum intellectum præcedit unionem: nec est medium quod causat unionem, vel unitivatem, sed medium quod facit ad congruitatem unionis, sicut decora velis facit ad congruitatem conjunctionis matrimonialis. Et similiter scientia & omnes alie perfectiones Christi possent dici medium unionis, & pro tanto gratia habitualis Christi potest dici gratia unionis. Verius tamen patet, quod gratia unionis dicitur vel ipsa gratuita Dei voluntas, quæ gratis nullis meritis præcedentibus unionem fecit, vel potius ipsum donum gratis datum humanæ naturæ, quod est esse in divina natura. Si tamen anima unita corpori præintelligatur ad assumptionem, solvendum est ut prius.

AD QUARTVM Dicendum, quod humanitas non est forma partis quæ dicitur forma quia informat aliquam materiam, vel subiectum, sed est forma totius, in qua suppositum naturæ subsistit: unde non oportet ponere quod hypostasis increata informetur humanitate, sed quod subsistit in ea.

ARTICVLVS III.

Utrum in Christo sit unum tantum esse.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod in Christo non sit unum tantum esse. Vnde dicitur secundum Philosophum in 2. de anima unum esse esse esse in Christo non est tantum unum uterque, cum duplex sit in eo vita, creata scilicet vita, quæ unit corpus per animam, quæ morte privatur: & vita increata, quæ vivit per seipsum, ergo nec in Christo est tantum unum esse.

¶ 2. Præ. Sicut esse est suppositi, ita & opatio: sed unitas suppositi non facit quin in Christo sint plures operationes, ergo nec faciet quod in Christo sit tantum unum esse.

¶ 3. Præ. Generatio est mutatio ad esse esse in Christo est quædam generatio temporalis de qua Matthæi. Christi autem generatio sic erat, quæ non potest terminari ad esse æternum, ergo terminatur ad aliquid esse temporale & æternum, ergo in Christo est duplex esse, cum in ipso maxime sit esse increatum.

¶ 4. Præ. Vnicuique est attribuendum esse, de quo conveniunt queri potest, an est: sed de humana natura potest queri, an est, ergo humana natura hæc esse proprium in Christo, & sic est in eo duplex esse, cum et humana natura suum esse habeat.

SED CONTRA. Quæcumque sunt distincta in esse, sunt in supposito distincta: sed in Christo est unum tantum suppositum, ergo & unum tantum esse.

RESPON. Dicendum, quod esse dupliciter dicitur, ut patet per philosophum in 5. met. & in quadam glo. Orig. super principium Ioan. Vno modo, secundum quod est copula verbalis significans compositionem cuiuslibet enumerationis, quæ manna facit, unde hoc esse non est aliquid in se

D. 729.

G

H

K